

 Финансирано от Европейския съюз Следващо Поколение ЕС	 План за възстановяване и устойчивост	 Република България
---	---	--

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Общи условия към договор за финансиране на крайни получатели по Механизма за възстановяване и устойчивост

СЪДЪРЖАНИЕ

ЧЛЕН 1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ	3
ЧЛЕН 2. ОТГОВОРНОСТ	4
ЧЛЕН 3. ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ, ДАНЪК ДОБАВЕНА СТОЙНОСТ	5
ЧЛЕН 4. ЗАДЪЛЖЕНИЕ ЗА НЕДОПУСКАНЕ НА НЕРЕДНОСТИ	6
ЧЛЕН 5. ИЗМАМА, ЗАСЯГАЩА ФИНАНСОВИТЕ ИНТЕРЕСИ НА ЕС.....	7
ЧЛЕН 6. КОРУПЦИЯ, ЗАСЯГАЩА ФИНАНСОВИТЕ ИНТЕРЕСИ НА ЕС.....	8
ЧЛЕН 7. КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ.....	9
ЧЛЕН 8. ДВОЙНО ФИНАНСИРАНЕ, ЗАСЯГАЩО ФИНАНСОВИТЕ ИНТЕРЕСИ НА ЕС.....	11
ЧЛЕН 9. СЧЕТОВОДНО ОТЧИТАНЕ, ПРОВЕРКИ, СЪХРАНЯВАНЕ НА ДОКУМЕНТАЦИЯ	12
ЧЛЕН 10. ЗАДЪЛЖЕНИЕ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ФИНАНСОВО- ТЕХНИЧЕСКИ ОТЧЕТИ И ДРУГА ИНФОРМАЦИЯ	13
ЧЛЕН 11. ОДОБРЯВАНЕ НА ФИНАНСОВО-ТЕХНИЧЕСКИТЕ ОТЧЕТИ И ИЗВЪРШВАНЕ НА ПЛАЩАНИЯТА.....	15
ЧЛЕН 12. ОКОНЧАТЕЛЕН РАЗМЕР НА БЕЗВЪЗМЕЗДНОТО ФИНАНСИРАНЕТО	17
ЧЛЕН 13. ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНОТО ФИНАНСИРАНЕ ..	17
ЧЛЕН 14. ПРАВО НА СОБСТВЕНОСТ/ПОЛЗВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ И ПРИДОБИТИТЕ АКТИВИ.....	18

ЧЛЕН 15. ПОВЕРИТЕЛНОСТ.....	18
ЧЛЕН 16. ИНФОРМАЦИЯ, КОМУНИКАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ	19
ЧЛЕН 17. ИЗМЕНЕНИЕ НА ДОГОВОРА.....	19
ЧЛЕН 18. ПРЕХВЪРЛЯНЕ НА ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ДОГОВОРА...	22
ЧЛЕН 19. СПИРАНЕ И ПРОДЪЛЖАВАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО, ИЗВЪНРЕДНИ ОБСТОЯТЕЛСТВА.....	22
ЧЛЕН 20. ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ДОГОВОРА	23
ЧЛЕН 21. ПРИЛОЖИМ ЗАКОН И УРЕЖДАНЕ НА СПОРОВЕ	25

Член 1. Общи положения

1.1. Крайният получател е длъжен да изпълни одобрения проект (предложение за изпълнение на инвестиция) по Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ), финансиран по Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ), съобразно описанието на инвестицията, съдържащо се в Приложение I към договора и с оглед реализирането на предвидените в него етапи (качествени показатели) и цели (количествени показатели). Изпълнението на инвестицията следва да се осъществи в съответствие с приложимото национално и европейско законодателство, принципите и правилата на МВУ, приложимите изисквания на националния ПВУ, Условието за кандидатстване и Условието за изпълнение по процедурата за подбор на крайни получатели, както и Ръководството за изпълнение на инвестициите по чл. 31, ал. 1 от *Постановление № 114 от 8 юни 2022 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на средства на крайни получатели от Механизма за възстановяване и устойчивост (ПМС № 114/2022)*, когато такова е издадено от Структурата за наблюдение и докладване (СНД), както и текущите указания относно изпълнението и отчитането на одобрените инвестиция, публикувани от СНД на официалната ѝ интернет-страница.

1.2. Крайният получател трябва да изпълни проекта (инвестицията по ПВУ) с грижата на добър стопанин, при спазване на принципите за добро финансово управление (икономичност, ефикасност, ефективност и избягване на двойно финансиране), свободна конкуренция, равно третиране, публичност и недопускане на дискриминация, съобразно най-добрите практики в съответната област и в съответствие с настоящия договор. За тази цел крайният получател трябва да осигури всички финансови, човешки и материални ресурси, необходими за пълното и точно изпълнение на одобрената инвестиция по ПВУ.

1.3. Крайният получател изпълнява задълженията си съвместно с Национална компания „Железопътна инфраструктура“, така както е посочено в Условието за кандидатстване, в описанието на инвестицията от електронния формуляр за кандидатстване - Приложение I към договора за финансиране и в партньорското споразумение – Приложение 4 от документите, които се подават при кандидатстване към Условието за кандидатстване.

1.4. Изпълнението на дейностите за реализация на инвестицията се възлага по реда на Закона за обществените поръчки. Възложител на обществената поръчка е Национална компания „Железопътна инфраструктура“ (НКЖИ).

1.5. За целите на настоящата инвестиция НКЖИ се счита за партньор по смисъла пар. 1, т. 5 от Допълнителните разпоредби на ПМС № 114/2022 г.

1.6. Разходите на партньорите за изпълнение на инвестицията са както следва:

а) разходи на крайния получател са всички разходи по договора за обществена поръчка за подвижния състав, опериран от крайния получател, както и всякакви други разходи, необходими за изпълнението на дейностите по обществената поръчка като такси и др. ;

б) разходи на партньора са разходите, които са свързани с изпълнението на дейности, предвидени в проекта, които не допринасят пряко за постигането на неговите цели и резултати, но са необходими за неговото цялостно администриране, управление, оценка и финансово изпълнение, изчислени

като единна ставка от 0,1 % върху разходите по б. „а“. Крайният получател заплаща тези разходи на партньора, след което ги докладва за възстановяване на СНД заедно с разходите по буква а), въз основа на които са изчислени.

1.7. Крайният получател и СНД са страни (наричани за краткост “страните”) по договора за финансиране. СНД не се намира в договорни отношения с партньора или изпълнителя на обществената поръчка във връзка с изпълнението на одобрения проект (инвестиция по ПВУ), и само крайният получател е отговорен пред СНД за изпълнението на проекта (инвестицията по ПВУ).

1.8. Крайният получател се задължава да спазва, по време и след приключване изпълнението на проекта (одобрената инвестиция по ПВУ), всички изисквания на приложимия към инвестицията режим на държавна помощ и носи пълната отговорност за тяхното неспазване. Изпълнението на това задължение ще бъде проверявано от СНД чрез извършване на проверки на място, включително внезапни, и/или изискване на документи за установяване на обстоятелствата дали съответният актив се използва на определеното място и за предварително заявените цели на инвестицията, както и дали е в експлоатация. В случай на нарушения на изискванията на приложимия режим държавна помощ, извършени по време или след приключване изпълнението на инвестицията, и открити в срока по чл. 9.7, крайният получател дължи да възстанови изцяло предоставената държавна помощ със съответната законна лихва, освен ако специални разпоредби на приложимия режим държавна помощ не предвиждат частично възстановяване.

1.9. Крайният получател гарантира, че условията, приложими към него като страна по договора за финансиране по силата на настоящите Общи условия се отнасят съответно и към неговите партньори, а условията по членове 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 15 и 16 се отнасят и до всички негови изпълнители. Той е длъжен да включи разпоредби в този смисъл в договорите, които сключва с тези лица.

1.10. При изпълнението на инвестицията следва да се спазва и принципа за "ненанасяне на значителни вреди" по смисъла на чл. 5, пар. 2 във връзка с чл. 2, т. 6 от Регламент (ЕС) 2021/241. По време на изпълнение на инвестицията, СНД ще следи за спазването на това задължение от крайния получател.

1.11. Крайният получател гарантира, че условията, приложими към него като страна по договора за финансиране по силата на настоящите Общи условия, се отнасят съответно и към неговия партньор, а условията по членове 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 15 и 16 се отнасят и до изпълнителя на обществената поръчка с възложител Национална компания „Железопътна инфраструктура“. Той гарантира, че разпоредби в този смисъл са включени в договорите, които партньорът сключва с тези лица.

Член 2. Отговорност

2.1. Структурата за наблюдение и докладване не носи отговорност за вреди, нанесени на служителите или имуществото на крайния получател по време на изпълнение на проекта (инвестицията по ПВУ) или като последица от него.

2.2. Крайният получател поема цялата отговорност към трети лица, в това число и отговорност за вреди от всякакъв характер, понесени от тези лица по време на изпълнение на проекта (инвестицията по ПВУ) или като последица от това. Структурата за наблюдение и докладване не носи отговорност,

произтичащата от искиове или жалби вследствие нарушение на нормативни изисквания от страна на крайния получател, неговите служители или лица, подчинени на неговите служители, или в резултат на нарушение на правата на трето лице, както и от страна на неговия партньор.

Член 3. Допустими разходи, данък добавена стойност

3.1. Допустими за финансиране по настоящия договор са разходите, които отговарят едновременно на следните условия:

3.1.1. разходите са за дейности, съответстващи на предвидените в одобреното предложение за изпълнение на инвестиция – Приложение I, и се извършват от допустими крайни получатели;

3.1.2. разходите попадат във включени в условията за кандидатстване и условията за изпълнение по съответната процедура за предоставяне на средства по МВУ, и в одобреното предложение за изпълнение на инвестицията категории разходи;

3.1.3. разходите не надхвърлят праговете за съответната категория, определени в условията за кандидатстване и условията за изпълнение по процедурата за предоставяне на средства от МВУ и в одобреното предложение за изпълнение на инвестицията;

3.1.4. разходите са за реално доставени продукти и извършени услуги и положен труд, и са подкрепени от съответни разходооправдателни документи или други документи с еквивалентна стойност, освен за непреките разходи на водещия партньор, които се изчисляват като единна ставка от 0,1 % от допустимите преки разходи, без да е необходимо доказването на тези разходи с разходооправдателни документи или други документи с еквивалентна стойност;

3.1.5. разходите са извършени законосъобразно съгласно приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство;

3.1.6. разходите са отразени в счетоводната документация на крайния получател чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система;

3.1.7. за направените разходи е налична одитна следа;

3.1.8. разходите са съобразени с приложимите правила за предоставяне на държавни помощи;

3.1.9 разходите са за дейности, по отношение на които са спазени принципите за свободна конкуренция, равнопоставеност, недопускане на дискриминация, пропорционалност и публичност при събиране, разглеждане и оценяване на оферти и сключването на договори от страна на крайните получатели на средства от МВУ за изпълнение на инвестиции.

3.2. Без да противоречи на разпоредбите на Регламент (ЕС) 2021/241 и на приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство, за да бъдат признати за допустими по проекта, разходите трябва да отговарят и на детайлните изисквания, предвидени в съответните условия за кандидатстване и за изпълнение на договори по процедурата за предоставяне на средства от МВУ.

3.3. Крайният получател отговоря за администриране на процеса на определяне на данък върху добавената стойност като допустим разход. При оформяне на исканията за плащане, за документалната отчетност, както и за всички други свои задължения във връзка с получаване на средства по МВУ, крайните получатели са длъжни да прилагат действащите нормативни актове към момента на изпълнение на договора за финансиране за определянето на ДДС като „възстановим“ и следователно недопустим разход, или като „невъзстановим“ и следователно допустим разход по МВУ. Крайният получател се съгласява компетентният орган по приходите да предоставя информация за него на СНД и/или други контролни и одитни органи орган при поискване.

Член 4. Задължение за недопускане на нередности

4.1. При изпълнението на договора крайният получател гарантира, че той и неговият партньор са длъжни да спазват всички изисквания, произтичащи от приложимите нормативни актове от правото на ЕС и националното законодателство, в това число, но не единствено, нормативните актове, които уреждат бюджетната, финансово-стопанската и отчетната дейност, възлагането и изпълнението на обществени поръчки по реда на ЗОП. Всяко нарушение на приложимото право на Европейския съюз и/или на българското законодателство, извършено във връзка с изпълнението на договора чрез действие или бездействие от страна на крайния получател или неговия партньор, което има или би имало за последица нанасянето на вреда на средства от бюджета на ЕС, и/или бюджетите на институциите, органите, службите и агенциите на ЕС, създадени съгласно Договорите на ЕС, и/или бюджетите, пряко или косвено управлявани и контролирани от тях, и/или на средства от националния бюджет, се счита за „нередност“ при изпълнението на договора и може да има съответните последици по членове 11.5, 13 и 20.

4.2. Крайният получател гарантира, че той и неговият партньор са длъжни при изпълнението на договора да не допускат измама, корупция, конфликт на интереси и двойно финансиране, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз, както и да прилага контроли за тяхното предотвратяване, установяване и коригиране. „Финансови интереси на ЕС“ означава всички приходи, разходи и активи, включени във, придобити чрез или дължими на: бюджета на ЕС; бюджетите на институциите, органите, службите и агенциите на ЕС, създадени съгласно Договорите на ЕС, или бюджетите, пряко или косвено управлявани и контролирани от тях.

Нарушенията по настоящия член се определят като „сериозни нередности“ при изпълнението на договора.

Член 5. Измама, засягаща финансовите интереси на ЕС

5.1. Измама, засягаща финансовите интереси на Европейския съюз¹ при изпълнение на договора, е налице във всеки от случаите:

5.1.1. по отношение на разходите по договора – всяко умишлено действие или бездействие, което се отнася до:

- i) използването или представянето на фалшиви, неверни или непълни декларации или документи, в резултат на което се присвояват или неправомерно се задържат средства или активи от бюджета на ЕС или бюджетите, управлявани от ЕС или от негово име;
- ii) неоповестяването на информация в нарушение на конкретно задължение, което води до същия резултат; или
- iii) неправилното използване на такива средства или активи за цели, различни от тези, за които те са били първоначално предоставени;

5.1.2. по отношение на приходите от договора – всяко умишлено действие или бездействие, което се отнася до:

- i) използването или представянето на фалшиви, неверни или непълни декларации или документи, в резултат на което незаконно се намаляват ресурсите в бюджета на ЕС или бюджетите, управлявани от ЕС или от негово име;
- ii) неоповестяването на информация в нарушение на конкретно задължение, което води до същия резултат; или
- iii) неправилното използване на законно предоставени ползи, което води до същия резултат;

5.2. По смисъла на чл. 5.1.1 „присвояване“ означава действие на публичен служител, на когото пряко или косвено е възложено управление на средства или активи, за договаряне или разплащане със средства или усвояване или използване на активи в противоречие с целта, за която те са били предназначени по принцип, което вреди на финансовите интереси на ЕС.

5.3. Престъплението „измама“ по чл. 209, чл. 212 и 212а от Наказателния кодекс, когато то е извършено при изпълнение на договора и засяга финансовите интереси на Европейския съюз, се счита за „измама, засягаща финансовите интереси на ЕС“ по смисъла на настоящия член. Престъплението „длъжностно присвояване“ по чл. 201 от Наказателния кодекс когато то е извършено при изпълнение на договора и засяга финансовите интереси на Европейския съюз, се счита за „присвояване“ по смисъла на чл. 5.1.1.

---

¹ Вж. чл. 3, пар. 2, букви „а“ и „в“ и чл. 4, пар. 3 и 4 от Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателноправен ред.

Член 6. Корупция, засягаща финансовите интереси на ЕС

6.1. Корупция, засягаща финансовите интереси на ЕС² при изпълнение на договора, е налице в случаите на:

6.1.1. „пасивна корупция“ - действия на публичен служител, който пряко или чрез посредник поиска или получи облаги, независимо от естеството им, за себе си или за трето лице, или приеме обещание за такава облага, за да извърши или да се въздържа от извършването на действия в съответствие със своите служебни задължения или при изпълнението на своите функции по начин, който вреди или има вероятност да навреди на финансовите интереси на ЕС;

6.1.2. „активна корупция“ - действия на всяко лице, което пряко или чрез посредник обещае, предложи или предостави облаги, независимо от естеството им, на публичен служител за него или за трето лице, с оглед извършване или въздържане от извършване на действия от служителя в съответствие със служебните му задължения или при изпълнението на неговите функции по начин, който вреди или има вероятност да навреди на финансовите интереси на ЕС.

6.2. За целите на настоящия член „публичен служител“ означава:

6.2.1. служител на ЕС или служител на националната администрация, включително всеки служител на националната администрация на друга държава членка и всеки служител на националната администрация на трета държава:

i) „служител на ЕС“ означава лице, което е:

- длъжностно лице или друг договорно нает от ЕС служител по смисъла на Правилника за длъжностните лица и Условията за работа на другите служители на Европейския съюз, установени в Регламент (ЕИО, ЕВРОАТОМ, ЕОБС) № 259/68 (16) („Правилник за персонала“), или
- командировано в ЕС от държава членка или от публичен или частен орган и което изпълнява функции, съответстващи на функциите, изпълнявани от длъжностните лица или другите служители на ЕС.

Без да се засягат разпоредбите относно привилегиите и имунитетите, установени в протоколи № 3 и № 7, членовете на институции, органи, служби и агенции на ЕС, създадени в съответствие с Договорите, и персоналът на тези органи се приравняват на служители на ЕС, доколкото Правилникът за персонала не се прилага за тях;

ii) „служител на националната администрация“ следва да се разбира като позоваване на определението за „длъжностно лице“ или „публичен служител“ в националното право на държавата членка или на третата държава, в която съответното лице изпълнява своите функции.

---

² Вж. чл. 4, пар. 2 и 4 от Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателноправен ред.

Въпреки това при производство, насочено срещу длъжностно лице на държава членка или служител на националната администрация на трета държава, което е образувано от друга държава членка, последната не е длъжна да прилага определението за „служител на националната администрация“, освен доколкото посоченото определение е съвместимо с нейното национално право.

Понятието „служител на националната администрация“ включва всяко лице, заемащо длъжност в изпълнителната, административната или съдебната система на национално, регионално или местно равнище. Всяко лице, заемащо длъжност в законодателната система на национално, регионално или местно равнище, се приравнява на служител на националната администрация;

6.2.2. всяко друго лице, на което са възложени и упражнява функции на публична служба, които включват управление или вземане на решения, засягащи финансовите интереси на ЕС в държавите членки или в трети държави.

6.3. Престъпленията „подкуп“ по чл. 301, чл. 304, 304а, 304б, 304в и „провокация към подкуп“ по чл. 307 от Наказателния кодекс, в случаите, в които са извършени при изпълнение на договора и засягат финансовите интереси на Европейския съюз, се считат за „корупция, засягаща финансовите интереси на ЕС“ по смисъла на настоящия член.

Член 7. Конфликт на интереси

7.1. Конфликт на интереси при изпълнението на договора, засягащ финансовите интереси на ЕС, е налице в следните случаи:

7.1.1. съгласно чл. 61 от Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 2018/1046 - когато за безпристрастното и обективно изпълнение на функциите по договора за финансиране от финансовите участници по смисъла на Дял IV, Глава 4 от регламента и другите лица, включително националните органи на всяко равнище, участващи в изпълнението на бюджета на ЕС, и/или бюджетите на институциите, органите, службите и агенциите на ЕС, създадени съгласно Договорите, и/или бюджетите, пряко или косвено управлявани и контролирани от тях, включително в подготвителните действия, в одита или в контрола може да възникне съмнение поради причини, свързани със семейството, емоционалния живот, политическата или националната принадлежност, икономически интереси или всякакъв друг пряк или косвен личен интерес; и/или

7.1.2. съгласно чл. 52 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество (ЗПКОНПИ) - когато лице по чл. 6, ал. 1 от този закон, което е страна или изпълнител по настоящия договор, или представлява страна по настоящия договор има частен интерес, който може да повлияе върху безпристрастното и обективното изпълнение на правомощията или задълженията му по служба като страна по договора. „Частен“ е всеки интерес, който води до облага от материален или нематериален характер за лицето по чл. 6 от ЗПКОНПИ, или за свързани с него лица, включително всяко поето задължение. „Облага“ и „свързани лица“ се разбират в смисъла,

дефиниран съответно в чл. 54 и § 1, т. 15 от Допълнителните разпоредби на ЗПКОНПИ; и/или

7.1.3. когато:

- i) крайният получател, ако не е бюджетно предприятие, сключи трудов или друг договор за изпълнение на ръководни или контролни функции с, или се представлява от, лице на трудово или служебно правоотношение в СНД, докато заема съответната длъжност и една година след напускането ѝ;
- ii) лице на трудово или служебно правоотношение в СНД, докато заема съответната длъжност и една година след напускането ѝ е придобило дялове или акции от капитала на крайния получател или извърши консултантска дейност по отношение на крайния получател;
- iii) крайният получател сключи договор за консултантски услуги с лице на трудово или служебно правоотношение в СНД, докато заема съответната длъжност и една година след напускането ѝ;

7.1.4. когато бъде установено, че:

- i) крайният получател се е опитал да:
  - повлияе на вземането на решение от страна на СНД, свързано с отстраняването, подбора или възлагането, включително чрез предоставяне на невярна или заблуждаваща информация, или
  - получи информация, която може да му даде неоснователно предимство в процедурата за предоставяне на средства.
- ii) по отношение на крайния получател е налице неравнопоставеност по смисъла по чл. 44, ал. 5 от Закона за обществени поръчки по отношение на процедурата за подбор на предложения за изпълнение на инвестиции.
- iii) крайният получател:
  - е представил документ с невярно съдържание, свързан с удостоверяване липсата на основания за отстраняване или изпълнението на критериите за подбор;
  - не е предоставил изискваща се информация, свързана с удостоверяване липсата на основания за отстраняване или изпълнението на критериите за подбор.

7.2. Конфликт на интереси е налице и когато партньорът на крайния получател е сключил договор за възлагане на дейности по изпълнението на одобрената инвестиция, като:

7.2.1. лицата, които представляват крайния получател или партньора, и членовете на неговите управителни и надзорни органи съгласно търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел са свързани лица по смисъла на § 1, т. 13 и 14 от допълнителните разпоредби на Закона за публичното предлагане на ценни книжа с лице, на което е възложено изпълнение на дейности по настоящия договор,

или с посочените от него подизпълнители, или с членове на техните управителни или контролни органи;

7.2.2. лицата, които представляват крайния получател или партньора, и членовете на неговите управителни и надзорни органи съгласно търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел не трябва да имат интерес, който може да води до облага по смисъла на чл. 54 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество и за който би могло да се приеме, че влияе на тяхната безпристрастност и независимост във връзка с възлагането на договора.

Когато в състава на контролен или управителен орган на крайния получател участва юридическо лице, основанията по чл. 7.2.1 и 7.2.2 се отнасят за физическите лица, които го представляват съгласно търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел. Когато крайният получател или юридическо лице в състава на негов контролен или управителен орган се представлява от физическо лице по пълномощие, основанията по чл. 7.2.1 и 7.2.2 се отнасят и за това физическо лице

В посочените в чл. 7.2.1 и 7.2.2 случаи засегнатите от конфликта на интереси разходи, извършени от крайния получател, се считат за недопустими и не подлежат на възстановяване от СНД.

Член 8. Двойно финансиране, засягащо финансовите интереси на ЕС

8.1. В съответствие с чл. 9 от Регламент (ЕС) 2021/241 двойно финансиране при изпълнението на договора, засягащо финансовите интереси на ЕС, е налице, когато дейности по договора получават подкрепа едновременно от МВУ и от други програми и инструменти на ЕС, като тази подкрепа покрива същите разходи. При никакви обстоятелства едни и същи разходи не могат да се финансират два пъти от бюджета на ЕС.

8.2. С оглед недопускане на двойно финансиране на дейностите, които са част от инвестицията, финансирана от МВУ, крайният получател се задължава незабавно да информира СНД за всякакви многократни заявления и многократни плащания на безвъзмездно финансиране, свързани с една и съща дейност по инвестицията. При подаването на всеки финансово-технически отчет (ФТО) съгласно чл. 10 да декларира пред СНД пълната актуална информация за свързани проекти или инвестиции, които той изпълнява с финансиране от други програми и източници.

8.3. При установяване на случаи на двойно финансиране, разходът не се финансира със средства от МВУ. Ако разходът е вече платен от СНД към крайния получател, СНД предприема действия за възстановяване на неправомерно изплатените или неправилно използвани от крайния получател суми съгласно приложимото национално законодателство за събиране на вземания.

8.4. С цел избягване на двойно финансиране СНД ще извърши проверки за двойно финансиране в информационната система ИСУН, преди подписване на договор с всеки от кандидатите.

Член 9. Счетоводно отчитане, проверки, съхраняване на документация

9.1. Крайният получател трябва да води точна и редовна счетоводна документация, отразяващи изпълнението на одобрения проект (инвестиция по ПВУ), използвайки подходяща система за документация и счетоводно отчитане, предоставяща своевременно точна, пълна и надеждна информация. Разходите следва да са отразени в счетоводната документация на крайния получател чрез отделни счетоводни аналитични сметки, ясно рефериращи към договора за финансиране, или в отделна счетоводна система с обособени сметки за отчитане на разходите по договора за финансиране. Счетоводните отчети и разходите, свързани с проекта, трябва да подлежат на ясно идентифициране и проверка.

9.2. Крайният получател следва да гарантира, че данните, посочени във ФТО, предвидени в чл. 10, отговарят на тези в счетоводната система и на документацията по изпълнението на инвестицията, и са налични до изтичане на сроковете за съхранение съгласно чл. 9.7.

9.3. Крайният получател е длъжен да допуска СНД, упълномощените от него лица, националните контролни и одитиращи органи, Европейската комисия, Европейската служба за борба с измамите, Европейската сметна палата, Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС“, Агенцията за държавна финансова инспекция, Националната агенция за приходите и външните одитори, извършващи проверки съгласно чл. 11.8, да проверяват, посредством проучване на документацията му или проверки на място (включително и внезапни), изпълнението на проекта, и да проведат пълен одит, при необходимост, въз основа на разходооправдателните документи, приложени към счетоводните отчети, счетоводната документация и други документи, свързани с финансирането на проекта, в съответствие с процедурите, предвидени в законодателството на Европейския съюз, включително законодателството за защита на финансовите интереси на Европейските общности срещу измами и други нарушения и приложимото национално законодателство, до изтичане на сроковете, посочени в чл. 9.7.

9.4. В изпълнение на задължението си по чл. 9.3 крайният получател се задължава да предоставя на съответните длъжностни лица достъп до местата, където се осъществява проекта, в това число и достъп до неговите информационни системи, както и до всички документи и бази данни, свързани с финансово-техническото управление на проекта, както и да направи всичко необходимо, за да улесни работата им. Тези документи включват фактури, справки за отработени дни, както и всички останали документи и бази данни, свързани с финансово-техническото управление на проекта, като документация за възлагане относно процедурите за избор на изпълнители, провеждани от партньора във връзка с изпълнението на проекта, оферти от кандидати в процедурите, документи, свързани с процедури по оценка, договор с изпълнител на обществена поръчка, счетоводна документация, ведомости за заплати, кореспонденция със СНД, платежни документи, приемо-предавателни протоколи и др. Достъпът, предоставен на тези длъжностни лица, трябва да бъде поверителен спрямо трети страни без ущърб на публично-правните им задължения. Документите трябва да се съхраняват на достъпно място и да са картотекирани по начин, който улеснява проверката, като крайният получател следва да посочи точното им местонахождение.

9.5. В случай че крайният получател не представи оригинали или приемливи копия от горепосочените документи при поискване от страна на представителите на контролните органи по чл. 9.4, това ще е основание за искане от страна на СНД за възстановяване на изплатеното по договора безвъзмездно финансиране, отнасящо се до разходите, за които се отнасят непредставените документи.

9.6. Крайният получател гарантира, че правата на СНД, упълномощените от него лица, националните контролни и одитиращи органи, Европейската комисия, Европейската служба за борба с измамите, Европейската сметна палата и външните одитори, извършващи проверки съгласно чл. 11.8, да извършват одити, проверки и проучвания, ще се упражняват равноправно, при еднакви условия и в съответствие с еднакви правила и по отношение на неговите партньори и изпълнители.

9.7. В съответствие с чл. 132 от Регламент (ЕС, ЕВРОАТОМ) 1046/2018 крайните получатели съхраняват счетоводните записи³ и разходооправдателните документи, включително статистически данни и други данни, отнасящи се до финансирането по договора, както и данни и документи в електронен формат, в продължение на пет години след окончателното плащане или, когато няма такова плащане, след приключване на проекта.

Записите и документите, отнасящи се до одити, обжалвания, съдебни спорове, искове във връзка с правни задължения или с разследвания на OLAF, се съхраняват до приключването на тези одити, обжалвания, съдебни спорове, искове или разследвания. Във връзка със записи и документи, отнасящи се до разследвания на OLAF, задължението се прилага от крайния получател след уведомяването му за тези разследвания.

Записите и документите се съхраняват под формата на оригинали или заверени копия на оригиналите или на общоприети носители на информация, включително електронни версии на оригинални документи или документи, съществуващи единствено в електронна версия. При съществуващи електронни версии не се изискват оригинали, когато тези документи отговарят на приложимите правни изисквания, за да се смятат за равностойни на оригиналите и да се използват за одитни цели.

Член 10. Задължение за предоставяне на финансово-технически отчети и друга информация

10.1. Крайният получател се задължава да изготвя и представи чрез Информационната система на Механизма за възстановяване и устойчивост (ИС на МВУ) междинни и окончателни финансово-технически отчети (ФТО) във вида, със съдържанието и в сроковете, предвидени в договора за финансиране

---

³ Съгласно чл.12, ал. 1, т. 2 Закон за счетоводството счетоводните регистри и финансовите отчети, включително документи за данъчен контрол, одит и последващи финансови инспекции се съхраняват 10 години, считано от 1 януари на отчетния период, следващ отчетния период, за който се отнасят.

или неговите приложения, условията за кандидатстване и условията за изпълнение по съответната процедура, или в нормативните и общите административни актове, приемани в кръга на тяхната компетентност от органите, отговорни за управлението и изпълнението на одобрения План за възстановяване и устойчивост съгласно *Постановление № 157 от 7 юли 2022 г. за определяне на органите и структурите, отговорни за изпълнението на Плана за възстановяване и устойчивост на република България, и на техните основни функции* (ПМС № 157/2022), в т.ч. в Ръководството за изпълнение на инвестициите по чл. 31, ал. 1 от ПМС № 114/2022 г. , когато такова е издадено от СНД. Водещият партньор преглежда финансово – техническия отчет и го съгласува.

По изключение, при наличие на обективни и непредвидими обстоятелства, които препятстват крайния получател да спазва срок за подаване на ФТО, СНД може да разреши по-късното подаване на отчета въз основа на изрично пояснение на крайния получател за причините, довели до закъснението.

10.2. Крайният получател подава ФТО с всяко искане за плащане. Финансово – техническите отчети трябва да съдържат необходимите приложения с пълна информация за доказване на всички аспекти на изпълнението за отчетния период и постигането на заложените етапи и цели. В случай че отчетите са неправилно попълнени, непълни и/или не окомплектовани с необходимите приложения, СНД може да приложи разпоредбите на чл. 11.2.

10.3. Процедурите за избор на изпълнител по чл. 1.6 подлежат на предварителен и последващ контрол за законосъобразност от страна на СНД в съответствие с приложимите за това правила, определени от съответните нормативни актове и нарочните указания на СНД. В тази връзка, в случаите на предварителен контрол партньорът, Национална компания „Железопътна инфраструктура“, представя на СНД чрез ИС на МВУ преди провеждането на процедурата проекта на документи по процедурата за избор на изпълнител, съответно представя на СНД проекта за изменение на вече сключения договор с избрания изпълнител заедно с обосновка за необходимостта от него.

Партньорът обявява процедурата, съответно подписва изменение на вече сключения договор с определения изпълнител, след получаването на одобрението на СНД.

Партньорът представя в срок до 5 работни дни след сключването на договор с изпълнител пълната документация по възлагането на договора за проверка на СНД чрез ИС на МВУ.

Крайният получател съгласува посочените по-горе документи в съответствие с условията на Партньорското споразумение.

10.4. Ако ФТО и/или документацията по чл. 10.3 не бъдат предоставени на СНД и/или упълномощените от него лица и не бъде представено приемливо и изчерпателно писмено обяснение относно неизпълнението на това задължение, СНД има право да прекрати договора по реда на чл. 20.2, буква „хi“.

10.5. Крайният получател е запознат, че в края на изпълнението на инвестицията подлежи на контрол, който да удостовери, че изпълнението на инвестицията действително съблюдава принципа за „ненанасяне на значителни вреди“ съгласно Регламента (ЕС) 2021/241 и Техническите насоки на ЕК „Ненанасяне на значителни вреди“ (2021/C58/01), включително, ако е необходимо, чрез изготвен от независим одитор технически доклад за

удостоверяване на спазването на принципа. Ако бъде констатирано несъответствие с принципа за „ненанасяне на значителни вреди“, договорът за финансиране ще се счита за изцяло неизпълнен, като това ще доведе до възстановяване на помощта по реда на чл. 13.

10.6. Крайният получател трябва да предоставя на СНД и/или упълномощените от него лица, както и на всички национални и европейски контролни и одитиращи органи, вкл. одиторите, извършващи проверки съгласно чл. 11.8, цялата изисквана информация относно изпълнението на инвестицията в определения от тях срок.

10.7. Ако СНД извършва текуща или последваща оценка на одобрения проект (инвестиция по ПВУ), крайният получател се задължава да предостави на СНД и/или на лицата, упълномощени от него, цялата документация или информация, която би спомогнала за успешното провеждане на оценката, както и да му предостави правата за достъп, предвидени в чл. 9.3 и чл. 9.4.

10.8. Страна по договора, извършила или възложила извършване на оценка относно одобрения проект (инвестиция по ПВУ), предоставя копие от доклада за оценката на другата страна.

Член 11. Одобряване на финансово-техническите отчети и извършване на плащанията

11.1. Структурата за наблюдение и докладване преглежда и се произнася по подадените от крайния получател ФТО в срок от 10 дни от подаването им, като проверява съответствието на изпълнението на етапите и целите на инвестицията с всички приложими за това правила.

11.2. Структурата за наблюдение и докладване може да спре срока за произнасяне по ФТО по чл. 11.1, като уведоми за това крайния получател, в случай, че:

11.2.1. в доклада или приложенията към него са налице неясноти, непълноти и/или неточности, които изискват допълнителна проверка. В такива случаи:

- i) Структурата за наблюдение и докладване може да изиска от крайния получател допълнителна информация и документи, разяснения или поправки, като определя подходящ срок за представянето им, който не може да бъде по-кратък от 14 работни дни от изпращането на искането. В този случай срокът за произнасяне по ФТО спира да тече за времето от изпращане на искането към крайния получател до представянето на необходимата пълна, ясна и точна информация;
- ii) ако за допълнителната проверка не е необходима допълнителна информация от крайния получател, а получаване на становище на друг орган или провеждането на специфична контролна или друга процедура (напр. целева проверка от национални или европейски контролни или одитни органи, и др. под.) срокът за произнасяне по ФТО се спира до получаването на становището, съответно до приключване на другата специфична процедура.

11.2.2. Налице е неприключила проверка по данни за нередност по смисъла на чл. 4–8 във връзка с изпълнението на инвестицията. В този

случай произнасянето по ФТО се спира до приключването на проверката за нередност по съответния ред.

11.3. В случаите по чл. 11.2 срокът за произнасяне по ФТО продължава да тече от датата, на която са били отстранени обстоятелствата, послужили като основание за спиране на срока, като за това се уведомява крайния получател.

11.4. Структурата за наблюдение и докладване се произнася по ФТО в съответствие в приложимите към изпълнението и отчитането на инвестицията правила и изисквания, като одобрява изцяло или частично изпълнението на инвестицията и постигнатите цели или отхвърля отчета. Извън случаите на поэтапно частично изпълнение, предвидени в описанието на инвестицията – Приложение I, СНД може да приеме окончателно частично изпълнение на инвестицията, като вземе предвид дали и доколко частичното изпълнение е приемливо с оглед характера и целите на инвестицията, вкл. доколко целите и свързаните с тях дейности са делими, и доколко тези цели са били изпълнени и/или могат впоследствие да бъдат изпълнени.

11.5. Въз основа на одобреното пълно или частично изпълнение на инвестицията по чл. 11.4, СНД одобрява извършените от крайния получател допустими разходи, пропорционално на одобреното (пълно или частично) изпълнение на инвестицията, освен ако част от тези разходи са засегнати от нередност по смисъла на чл. 4-8. В последния случай, независимо от изпълнението на съответните дейности и цели, СНД може да не признае изцяло или частично извършените за това разходи, като вземе предвид тежестта на нарушенията и отражението им върху изпълнението на инвестицията, като предостави на крайния получател възможност да изложи позицията си. При определянето кои и каква част от извършените допустими разходи да бъдат признати СНД преценява, но не единствено, доколко съответното нарушение засяга основна дейност или значителна част от инвестицията и в каква степен това компрометира изпълнението на инвестицията.

11.6. Структурата за наблюдение и докладване извършва плащания към крайния получател въз основа на одобрената сума на извършените от крайния получател допустими разходи, отчетени в съответния ФТО, като приложи към нея процента на безвъзмездно финансиране, определен в описанието на инвестицията – Приложение I. Размерът на плащането се определя в съответствие с чл. 12.3.

11.7. Структурата за наблюдение и докладване извършва плащането на одобрената сума безвъзмездно финансиране в срок до 20 работни дни от одобрението на ФТО по реда на чл. 11.1 – 11.5.

Структурата за наблюдение и докладване може да спре извършването на плащанията по договора без предизвестие, ако след одобрението на ФТО постъпят данни за обстоятелства по чл. 20.2, букви „i“ – „ix“, до окончателното установяване по съответния ред на наличието или неналичието на такива обстоятелства. В случай, че съответното обстоятелство бъде потвърдено, СНД може да упражни правата си по чл. 20.2 и чл. 20.4, като одобрените, но неизвършени плащания, се считат за отменени.

11.8. В случаите, когато това е предвидено в договора, към ФТО и искането за плащане се прилага доклад за външен одит на документацията по проекта, изготвен от правоспособен одитор/одиторско предприятие, по образец на

СНД. Докладът обхваща всички дейности и разходи, извършени при изпълнение на договора.

11.9. Сумата на безвъзмездното финансиране, която ще се изплати от СНД, се превежда в банкова сметка, посочена от крайния получател в искането за плащане и финансовата идентификационна форма, изготвена по образец на СНД.

11.10. Структурата за наблюдение и докладване извършва плащанията в лева, съобразно разпоредбите на договора.

Член 12. Размер на безвъзмездното финансиране

12.1. Сумата, която СНД ще възстанови на крайния получател, не може да надвишава максималния размер на безвъзмездното финансиране, предвиден в бюджета на одобрената инвестиция, съгласно описанието на инвестицията – Приложение I.

12.2. Крайният получател знае и приема, че безвъзмездната финансова помощ не може да има за цел или резултат реализирането на печалба по смисъла на член 192, т. 2 от Регламент (ЕС) 2018/1046 в рамките на изпълнението на инвестицията („принцип на забрана за извличане на печалба“). Под „печалба“ се разбира превишението, изчислено към момента на подаване на искането за окончателно плащане, на приходите спрямо допустимите разходи по изпълнение на инвестицията, при което приходите се ограничават до безвъзмездното финансиране от МВУ по договора и постъпленията от изпълнението на инвестицията. При безвъзмездно финансиране за оперативни разходи сумите, предвидени за натрупване на резерви, не се вземат предвид при проверката на спазването на принципа на забрана за извличане на печалба.

12.3. Размерът на безвъзмездното финансиране по договора се определя въз основа на одобрената по реда на чл. 11.1 – 11.5 обща сума на извършените от крайния получател допустими разходи, като към нея се приложи процента на безвъзмездно финансиране за инвестицията, определен в описанието на инвестицията – Приложение I.

Член 13. Възстановяване на безвъзмездното финансиране

13.1. Крайният получател се задължава да възстанови на СНД всички недължимо платени или надплатени, както и неправомерно получени или неправомерно усвоени суми по смисъла на чл. 162, ал. 2, т. 8 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, в т.ч. в случаите по чл. 9.5 и чл. 11.5 по настоящите Общи условия, в 14-дневен срок от съобщаването за това.

13.2. Крайният получател се задължава да възстанови на СНД всички получени средства по договора, когато са нарушени приложимите към инвестицията правила за държавна помощ.

13.3. При възстановяване на дължимите средства преди изтичане на срока по чл. 13.1 не се дължи лихва за забава, като крайният получател се задължава да уведоми писмено СНД за доброволното възстановяване в срок до 5 работни дни след извършването му.

13.4. При невъзстановяване на недължимо получени от крайния получател средства, СНД издава акт за установяване на публично вземане по реда на чл. 166, ал. 2 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК) на основание чл. 62 от Закона за публичните финанси във връзка с чл. 162, ал. 2, т. 3 и 8 от ДОПК. Структурата за наблюдение и докладване уведомява за това Националната агенция за приходите, като дължимите вземания се погасяват по реда на чл. 169, ал. 1 от ДОПК.

13.5. Банковите такси, свързани с връщането на дължими суми на СНД, са изцяло за сметка на крайния получател.

13.6. Крайният получател се задължава да изпълнява задълженията си и да оказва съдействие на съответните компетентните органи в случай на необходимост от възстановяването на неправомерно предоставена държавна помощ, което се извършва по реда на чл. 38 от Закона за държавните помощи, съгласно който решение на Европейската комисия за възстановяване на неправомерна и несъвместима или на неправилно използвана държавна помощ подлежи на принудително изпълнение по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК). Когато с решението на Европейската комисия за възстановяване на неправомерна и несъвместима или на неправилно използвана държавна помощ не са индивидуализирани получателите на помощ и размерът на сумата, която трябва да се възстанови, администраторът на помощ издава допълнително и акт за установяване на публично вземане по реда на чл. 166, ал. 2 и 3 от ДОПК. Не се разрешава предоставяне на нова държавна помощ на предприятие, което не е изпълнило решение на Европейската комисия за възстановяване на неправомерно предоставена държавна помощ и не е възстановило изцяло неправомерно получената държавна помощ.

Член 14. Право на собственост/ползване на резултатите и придобитите активи

14.1. Правото на собственост върху придобитите активи, включително правата на интелектуална и индустриална собственост върху резултатите от изпълнения проект (инвестиция по НПВУ), докладите и други документи, свързани с него, възникват и принадлежат на крайния получател, съобразно участието им в изпълнението на инвестицията, описано в Приложение I.

14.2. Независимо от разпоредбите на член 14.1 и при спазване на разпоредбата на чл. 1Error! Reference source not found., крайният получател предоставя на СНД, упълномощените от него лица, националните и европейски контролни и одитиращи органи, Европейската комисия, Европейската служба за борба с измамите, Европейската сметна палата и упълномощените за това външни одитори, вкл. одиторите, извършвани одит по чл. 11.8, правото да ползват свободно и съобразно обхвата на проверката всички документи, свързани с изпълнената инвестиция, независимо от формата им, при условие, че с това не се нарушават съществуващи права на интелектуална и индустриална собственост.

Член 15. Поверителност

15.1. При спазване на разпоредбата на чл. 10, СНД, лицата, упълномощени от него, националните и европейските контролни и одитни органи, и крайния получател се задължават да запазят поверителността на всички предоставени

документи, информация или други материали, за срока по чл. 9.7. Европейската комисия има право на достъп до всички документи, предоставени на лицата, посочени по-горе, като спазва същите изисквания за поверителност.

15.2. При реализиране на своите правомощия СНД, упълномощените от него лица, националните и европейските контролни и одитни органи, крайният получател и Европейската комисия спазват изискванията за защита на личните данни за физическите лица и опазването на търговската тайна за юридическите лица в съответствие с действащото законодателство.

Член 16. Информация, комуникация и публичност

16.1. Крайният получател прилага подходящи мерки за информация, комуникация и публичност, съгласно разпоредбите на чл. 34 на Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 година за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост.

16.2. Крайният получател посочва произход и осигурява видимост на финансирането от ЕС, включително чрез поставяне на емблемата на ЕС и на подходящо указание за финансирането, например „финансирано от Европейския съюз – СледващоПоколениеЕС“, по-специално когато популяризира действията и резултатите от тях, като предоставя последователна, ефективна и пропорционална целева информация на различни видове публика, включително медиите и обществеността.

16.3. Всяка публикация на крайния получател, под каквато и да е форма и в каквото и да е средство за осведомяване, в това число и интернет, трябва да съдържа следното заявление:

*“Този <документ/публикация> е създаден с финансовата подкрепа на **Европейския съюз – СледващоПоколениеЕС**. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от <наименование на крайния получател> и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и <наименование на СНД>.”*

16.4. Крайният получател упълномощава СНД, националните контролни и одитиращи органи, Европейската комисия, Европейската служба за борба с измамите, Европейската сметна палата и упълномощените от тях външни одитори да публикуват неговото наименование и адрес, предназначението на отпуснатата безвъзмездно финансиране, максималния размер на помощта и съотношението на безвъзмездното финансиране към допустимите разходи по инвестицията.

Член 17. Изменение на договора

17.1. Договорът за финансиране, включително одобрената инвестиция, може да бъде изменян и/или допълван в следните случаи:

17.1.1. по инициатива на СНД или на крайния получател, когато това се основава на свързани с процедурата за предоставяне на средства по МВУ промени в правото на Европейския съюз и/или българското законодателство, в политиката на европейско и/или национално ниво,

произтичаща от МВУ, НПВУ или друг стратегически документ, или при тяхното изменение;

17.1.2. по мотивирано искане на крайния получател извън случаите по т. 17.1.1, което отговоря на всяко от следните изисквания:

- i) не засяга основната цел на одобреното предложение за изпълнение на инвестицията по ПВУ и не променя предназначението на подпомаганите активи;
- ii) не води до несъответствие с целите, дейностите, изискванията, посочени в условията за кандидатстване и изпълнение по процедурата за подбор;
- iii) не би поставило под въпрос сключването на този договор, съответно условията, при които същият би бил сключен;
- iv) не би било в противоречие с равнопоставеното третиране на кандидатите за финансиране от МВУ;
- v) не води до несъответствие с критериите за оценка, по които проектът (предложението за изпълнение на инвестиция) е бил оценен и одобрен за финансиране.

17.2. Когато не е възможно договорът да бъде приведен в съответствие с промяната на националната или европейската нормативна или стратегическа рамка по чл. 17.1.1, както и при несъгласие на другата страна с произтичащото от тази промяна изменение в договора за финансиране, договорът може да бъде едностранно прекратен.

17.3. При изменение на договора по инициатива на крайния получател, същият следва да представи на СНД обосновано предложение за това. Структурата за наблюдение и докладване взема решение по предложението в срок до 15 работни дни от получаване му. Структурата за наблюдение и докладване може да откаже предложеното изменение на договора, както и да изисква допълнителни пояснения и документи, обосноваващи предлаганото изменение.

Крайният получател може да поиска удължаване на срока за изпълнение на одобрената инвестиция, определен в описанието на инвестицията - Приложение I, не по-късно от един месец преди изтичането му, при условие, че срокът не превишава максималния срок за изпълнение на проектите по съответната процедура за предоставяне на средства от МВУ на крайни получатели.

17.4. Изменението на договора, вкл. на одобрената инвестиция, влиза в сила след сключване на допълнително споразумение между СНД и крайния получател.

При специфични формални или маловажни промени, страните могат да постигнат съгласие за изменение на договора в рамките на разменената между тях кореспонденция във връзка с изменението, в т.ч. кореспонденция през ИС на МВУ. В тези случаи допълнителното споразумение се счита за сключено по силата и при условията на разменената кореспонденция, без за това да е необходимо изричното подписване на нарочен двустранен писмен или електронен документ.

За изменението на договора не се подписва двустранен писмен или електронен документ в следните случаи:

- i) при промяна в адреса за кореспонденция и контакти;
- ii) при отстраняване на технически грешки в проекта с изключение на промяна на минималните технически и функционални характеристики, индикатори, етапи и цели;
- iii) при промяна в седалището и адреса на управление на крайния получател, в случай, че това не противоречи на изискванията на условията за кандидатстване или за изпълнение по процедурата за предоставяне на средства от МВУ;
- iv) при уеднаквяване на текстове в договора и/или приложенията към него;
- v) при промяна в плана за изпълнение на дейностите, в случай, че това не се отразява на заложените срокове за изпълнение на ключовите етапи на инвестицията;
- vi) при промяна в наименованието на крайния получател;
- vii) при промяна в бюджета на инвестицията, посочен в Приложение I от договора, свързана с прехвърляне на средства в рамките на един „тип разходи“ или прехвърляне на средства от един „тип разходи“ в друг, като отклонението е под 15 % от първоначално договорения размер, в случаите когато посоченото е в съответствие с условията за кандидатстване и условията за изпълнение;
- viii) при промяна на банкова сметка на крайния получател.

В посочените случаи, крайният получател следва да уведоми незабавно СНД чрез ИС на МВУ и да обоснове необходимостта от извършване на съответната промяна. Крайният получател има право да приложи изменението, за което е уведомил СНД, която, от своя страна, може да възрази в срок от 15 работни дни от получаване на писменото уведомление, а в случаите на допълнително изисквани пояснения и документи – от тяхното получаване. Структурата за наблюдение и докладване може да не приеме направеното изменение или да даде допълнителни указания на крайния получател, когато: исканото изменение не е сред изброените по-горе; изменението противоречи на изрични изисквания на условията за кандидатстване или изпълнение по процедурата за предоставяне на средства, при които инвестицията е била одобрена; исканото изменение не е приемливо обосновано или противоречи на фактическите обстоятелства; се нарушават условията на чл. 17.5 от Общите условия – Приложение II. В случай че СНД се съгласи или не възрази на исканата промяна в посочения срок, счита се, че предлаганото изменение е прието. В такъв случай допълнителното споразумение за изменение на договора се счита за сключено по силата и при условията на разменената кореспонденция между страните чрез ИС на МВУ във връзка с изменението, без за това да е необходимо подписването на нарочен двустранен писмен или електронен документ.

17.5. Недопустими са следните промени в договора за финансиране:

17.5.1. промени в бюджета на одобрената инвестиция, водещи до увеличаване на първоначално договорения процент и размер, предвидени в договора за финансиране, и/или водещи до превишаване на средствата по „тип разходи“, за които има определен размер в нормативен акт, в акт на правото на Европейския съюз или в съответните условия за кандидатстване и изпълнение;

17.5.2. промени, които поставят под въпрос постигането на етапите и целите (планираните резултати) на одобрената инвестиция и могат да доведат до внасяне на изменения в одобрения проект (инвестиция по ПВУ), които биха поставили под въпрос решението за предоставяне на безвъзмездното финансиране.

17.5.3. промени, които биха представлявали нарушение на принципа на равнопоставеност на кандидатите и нарушават конкурентните условия, заложи в условията за кандидатстване и изпълнение, и приложимата нормативна уредба към съответната процедура за предоставяне на безвъзмездното финансиране по МВУ.

17.5.4. промени, които биха довели до несъответствие на одобрената инвестиция с правилата на приложимия режим на държавна помощ.

Член 18. Прехвърляне на права и задължения по договора

Правата и задълженията по договора не могат да бъдат прехвърляни или възлагани на трето лице без предварително писмено одобрение от СНД.

Член 19. Спиране и продължаване на изпълнението, извънредни обстоятелства

19.1. Крайният получател е длъжен да уведоми незабавно СНД и/или упълномощените от него лица за възникването на обстоятелства, които могат да възпрепятстват или забавят изпълнението на одобрения проект (инвестиция по ПВУ).

19.2. Крайният получател може да поиска от СНД временно спиране на изпълнението на проекта изцяло или отчасти, ако възникнат извънредни обстоятелства, които правят продължаването му твърде трудно или рисковано. Крайният получател следва да представи обосновано искане за спиране на изпълнението до СНД и/или упълномощените от него лица, като приложи цялата необходима информация. Структурата за наблюдение и докладване може да не приеме мотивите за спирането, в случай, че то не е обосновано или би поставило под риск постигането на етапите и целите на одобрената инвестиция.

19.3. Структурата за наблюдение и докладване може да изиска от крайния получател да спре временно изпълнението на одобрения проект (инвестиция по ПВУ) в цялост или отчасти, ако възникнат извънредни обстоятелства, които правят продължаването му твърде трудно или рисковано, вкл. при съмнения за измама, корупция, конфликт на интереси или недопустимо двойно финансиране по чл. 4 – 8.

19.4. Без да се засяга правото на всяка от страните да прекрати договора в съответствие с чл. 20.1, ако договорът не е прекратен, в случай на временно

спиране на изпълнението крайният получател е длъжен да направи необходимото, за да намали до минимум срока на спиране и да възобнови изпълнението, щом обстоятелствата позволят това, с предварителното разрешение на СНД.

Срокът на изпълнение се удължава с толкова време, колкото е траело временното спиране на изпълнението, без да се засяга възможността за внасяне на изменения в договора, необходими за адаптиране на инвестицията спрямо новите условия за изпълнение.

19.5. Страните не отговарят за нарушение на задълженията си по договора, ако не са в състояние да ги изпълняват поради възникване на извънредно обстоятелство. Извънредно обстоятелство е всяка непредвидима изключителна ситуация или събитие, което е извън контрола на страните и не позволява на една от тях да изпълни задълженията си по договора, възникването му не може да се отдаде на грешка или небрежност от тяхна страна (или от страна на техните изпълнители, представители или служители) и не може да се преодолее при полагане на дължимата грижа. Не представляват извънредно обстоятелство недостатъци в оборудването или материалите или закъснения в предоставянето им, трудови спорове, стачки или финансови затруднения.

Без да се засягат разпоредбите на членове 20.2. и 20.6, страната, засегната от извънредно обстоятелство, е длъжна да уведоми незабавно другата страна за възникването на извънредно обстоятелство, като посочи характера, вероятната продължителност и предвидимите последици от възникването му, както и да предприеме всички необходими мерки за ограничаване до минимум на възможните вредни последици.

Член 20. Прекратяване на договора

20.1. Ако някоя от страните счита, че договорът повече не може да се изпълнява ефективно, тя следва да се обърне към другата страна. Ако страните не постигнат споразумение за разрешаване на проблема, всяка от тях има право да прекрати договора с едномесечно писмено предизвестие, без задължение за изплащане на обезщетение. В този случай, крайният получател се задължава да възстанови на СНД недължимо платени, надплатени, неправомерно получени или неправомерно усвоени средства от МВУ във връзка с изпълнението на прекратения договор. Във всички случаи СНД не дължи никакво обезщетение на крайния получател във връзка с прекратяването на договора.

20.2. Структурата за наблюдение и докладване има право да прекрати договора без предизвестие и без задължение за изплащане на обезщетение, в случай, че:

- i) крайният получател е допуснал при изпълнението на договора измама по чл. 4, корупция по чл. 5 или конфликт на интереси по чл. 6.1. Наличието на измама по чл. 4 и корупция по чл. 5 се установява чрез влязло в сила осъдително съдебно решение, а наличието на конфликт на интереси по чл. 6.1 – с акт на компетентен орган по ЗПКОНПИ или в доклад от проверка на СНД или друг национален или европейски контролен орган или от одит на компетентен национален или европейски одитиращ орган;

- ii) крайният получател е обявен в несъстоятелност, или спрямо него е открито производство по несъстоятелност или се намира в производство по ликвидация, ако се управлява от назначен от съда синдик, ако е сключил споразумения с кредиторите си за погасяване на задълженията си към тях, ако е преустановил дейността си или е в подобно положение, произтичащо от аналогична процедура, предвидена в националното законодателство;
- iii) крайният получател или лицата с правомощия за представителство, вземане на решения или контрол спрямо него са осъдени за престъпление по служба с влязла в сила присъда;
- iv) крайният получател е признат за виновен за тежко нарушение при упражняване на професионалната си дейност, доказано с всякакви средства, включително с решения на ЕИБ и на международни организации;
- v) крайният получател не е изпълнил своите задължения, свързани с плащането на вноски за социално осигуряване или плащането на данъци в съответствие с българското законодателство, или с правните разпоредби на страната, в която се установен, ако това не е България;
- vi) крайният получател или лицата с правомощия за представителство, вземане на решения или контрол спрямо него са осъдени с влязла в сила присъда за измама, корупция, участие в престъпна организация, изпиране на пари или всякаква друга незаконна дейност, ако тази незаконна дейност накърнява финансовите интереси на ЕС;
- vii) на крайния получател е наложена административна санкция по член 109, параграф 1 от Регламент (ЕС, ЕВРОАТОМ) 2018/1046;
- viii) в хода на процедурата по предоставяне на средства по МВУ, довела до сключването на договора, крайният получател се е намирал в конфликт на интереси или е подал декларация с невярно съдържание при представянето на информацията, изискана като условие за участие в процедурата, или не е представил тази информация;
- ix) крайният получател умишлено декларира неверни или непълни данни във връзка с изпълнението на инвестицията, с цел неправомерно да получи договореното безвъзмездно финансиране;
- x) крайният получател извърши промяна в правно-организационната си форма или преобразуване по време на изпълнение на проекта или в срока за поддържане на съответната инвестиция съгласно приложимия режим държавна помощ, освен ако СНД и крайния получател не са договорили по реда на чл. 18 договорните отношения да продължат с новия или преобразувания правен субект;
- xi) крайният получател неоснователно не изпълнява някое от задълженията си по договора за финансиране и/или приложенията към него и продължава да не го изпълнява или не представя задоволително обяснение в срок от 5 работни дни след изпращането на нарочно писмено уведомление за това от страна на СНД;
- xii) крайният получател не е осигурил достъп или не е намерен на местоизпълнението по договора, по време на изпълнение на проекта или в срока за поддържане на съответната инвестиция съгласно

приложимия режим държавна помощ, повече от три пъти след надлежно уведомление без обективни причини,

xiii) крайният получател не спазва разпоредбите на чл. 9, 10 и 18.

В случай, че крайният получател не изпълни и/или не отчете пред СНД по реда на чл. 11 от Приложение II изпълнението на ключов етап по изпълнението на инвестицията, посочен в описанието на инвестицията – Приложение I, в срока, предвиден за това, и изпълнението на договора не се намира в някоя от ситуацията, посочени в чл. 19.2, 19.3 или 19.5, СНД може да прекрати едностранно договора с последиците по чл. 20.3, след като вземе становището на крайния получател и, по негово искане, му предостави дву-месечен срок за изпълнението и/или отчитането на съответния ключов етап.

20.3. В случай на прекратяване на договора по чл. 20.1 и 20.2, букви „х“ – „xiii“ крайният получател има право да получи въз основа на мотивирано решение на СНД такава част от безвъзмездно финансиране по договора, която отговаря на изпълнената част от проекта, ако частичното изпълнение е приемливо с оглед етапите и целите на одобрената инвестиция и е одобрено за изплащане по надлежния ред, като се изключват разходите, свързани с текущи ангажименти, които следва да бъдат изпълнени след прекратяването на договора. За тази цел крайният получател следва да представи искане за плащане и ФТО в съответствие с чл. 10 и чл. 11.

20.4. В случай на прекратяване на договора по чл. 20.2, букви „i“ – „ix“, СНД може да изиска пълно или частично възстановяване на изплатените суми от безвъзмездното финансиране, съразмерно с тежестта на нарушенията и отражението им върху изпълнението на инвестицията, като предостави на крайния получател възможност да изложи позицията си. При определянето дали да се иска пълно или частично възстановяване на изплатените по договора суми се преценява и следното, но не единствено: доколко съответното нарушение засяга основна дейност или значителна част от инвестицията и в каква степен това компрометираща изпълнението на инвестицията или нарушението засяга само определена обособена част от инвестицията, като частичното изпълнение е приемливо с оглед етапите и целите на инвестицията, и лицето, участващо в осъществяването на нарушението, може да бъде отстранено без това да повлияе на изпълнението на инвестицията.

20.5. Структурата за наблюдение и докладване може едностранно да прекрати договора, за да предотврати или отстрани тежки последици за обществен интерес.

20.6. Преди или вместо да прекрати договора по силата на разпоредбите на настоящия чл. 20, СНД има право да вземе предпазни мерки, които се изразяват във временно прекратяване на плащанията без предизвестие в съответствие с чл. 11.7.

Член 21. Приложим закон и уреждане на спорове

21.1. За неуредените в настоящия договор въпроси се прилагат съответните разпоредбите на действащото българско законодателство и правото на ЕС.

21.2. Страните са длъжни да положат всички усилия, за да постигнат уреждане на възникнали между тях спорове по взаимно съгласие. Всяка от страните е длъжна да отговори в срок от 5 работни дни на искане на другата страна за

уреждане на възникнал спор по взаимно съгласие. След изтичането на този срок, или ако опитите за уреждане на спора не са довели до резултати в срок от 20 работни дни от датата на първото искане, всяка от страните може да уведоми писмено другата, че смята процедурата за неуспешна.

21.3. Всички неуредени между страните спорове, породени от този договор или отнасящи се до него, включително споровете, породени или отнасящи се до неговото тълкуване, недействителност, изпълнение или прекратяване, както и споровете за попълване на празноти в договора или приспособяването му към нововъзникнали обстоятелства, ще бъдат отнасяни за решаване към компетентния български съд.

Член 22. Спазване на принципа за „ненанасяне на значителни вреди“

Допустими за финансиране са само дейности, при които е спазен принципа за „ненанасяне на значителни вреди“, представляващ хоризонтален принцип на МВУ съгласно чл. 5, пар. 2 от Регламент (ЕС) № 2021/241.

Спазването на този принцип се установява:

1. На етапа на кандидатстване – чрез:

- самооценка (обосновка) от кандидатите чрез попълване на формуляр за самооценка (образец [x]) – приложение към формуляра за кандидатстване, че предложението за изпълнение на инвестиция съблюдава принципа за „ненанасяне на значителни вреди“ по отношение на всяка от шестте екологични цели, определени в член 9 на Регламент (ЕС) 2020/852 за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/2088 („регламент за таксономията“), а именно: а) смекчаване на изменението на климата; б) адаптиране към изменението на климата; в) устойчиво използване и опазване на водните и морските ресурси; г) преход към кръгова икономика; д) предотвратяване и контрол на замърсяването; е) защита и възстановяване на водното биоразнообразие и на водните екосистеми, в съответствие с Техническите насоки на ЕК „Ненанасяне на значителни вреди“ (2021/C58/01)⁴;
- проверка за приемливост на самооценката от оценителната комисия като част от оценката за допустимост на предложението за изпълнение на инвестиция.

2. В края на изпълнението на инвестицията – чрез контрол от страна на СНД, включително, ако е необходимо, чрез изготвен от независим одитор технически доклад за удостоверяване на спазването на изискванията.

---

⁴ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021XC0218\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021XC0218(01))